
Kitap Tanıtımı

Saadettin Yağmur Gömeç, *Türk'ün Kahramanlık Destanı Antep*, Berikan Yayınevi, Ankara 2014, 1. Baskı, 141 Sayfa, ISBN: 978-975-267-902-3.

Neslihan FULİN*

Antep Savunması, yüreği vatan sevgisi ile dolup taşan ve vatanın bir karış toprağını düşmana vermemek için canı uğruna mücadele eden bir milletin kahramanlık destanıdır. Bu destanın kahramanları, düşmanın güçlü ordusu karşısında her ne kadar zayıf olsalar da yüreklerindeki vatan sevgisi, iman gücü, özgüven ve Türklük duygusu, onları düşmana karşı üstün kılmış, yokluk ve imkânsızlıklar içerisinde vermiş oldukları mücadele düşmanı bile hayrete düşürmüştü. Antep halkının topyekûn mücadele verdiği bu savunma, Milli Mücadele Tarihimizde azmin ve zaferin en güzel örneğini teşkil etmiştir. Yiğitliğin, kahramanlığın ve kenetlenmenin simgesi olan bu zafer, Türk milletinin hafızasından silmeyeceği ve örnek alacağı bir zaferdir.

Şimdiye değin Antep Savunması ile ilgili birçok eser kaleme alınmış olup Saadettin Gömeç'in "Türk'ün Kahramanlık Destanı Antep" adlı eserinde, Antep Savunması bütün yönleriyle ele alınmış ve meydana gelen bütün olaylar etraflıca kaydedilmiştir. Bu çalışmada o günlere tanıklık eden kişilerin hatıralarının yayımlandığı dergi ve kitaplar kullanılmakla birlikte arşiv vesikalarına ve birçok kaynağa da başvurulmuştur. Bu kitapta S. Gömeç, Milli Mücadele Tarihinin destansı öyküsü olan Antep Savunmasını ele alarak bu savunma için önemli görülen hadiseleri özellikle anmıştır.

Kitap, 141 sayfa olup altı bölümden meydana gelmektedir. Giriş kısmında Antep Savunması öncesi Fransa, İngiltere ve Rusya'nın Osmanlı topraklarını ele geçirme çabaları ve Osmanlı Devleti'nin buna karşı toprak bütünlüğünü koruma politikası ele alınmıştır. İlk bölümde Antep'in coğrafi durumu ve Antep'in tarihi hakkında kısaca bilgi verilmiştir. "Parlak güneş" veya "güzel su" anlamına gelen Antep şehri birçok Türk sülalesinin idaresi altında kalmıştır. Antep ve çevresine çok eski zamanlardan beri 24 Oğuz boyunun hepsinin geldiği; ancak çoğunluğunun Begdililer olduğu söylenmektedir. S. Gömeç'in de ifade ettiğine göre "Çok eski devirlerde Türk damgası vurulan bu vatan topraklarını, öz evlatları ölüm pahasına savunmayı da bilmiştir". Yine bu bölümde Osmanlı Devleti'nin yıkılışıyla birlikte birçok Osmanlı şehri gibi Antep şehrinin de sıkıntılı bir dönem içerisine girmesi ele alınmıştır. "Antep'in İşgali" başlığı altında bu bölgenin İngilizler ve Fransızlar tarafından işgal edilmesi hakkında birtakım bilgiler verilmiştir. Ortadoğu'yu ele geçirmek ve Hindistan yolunu kontrol altına almak isteyen İngiltere'nin Mondros Mütarekesi'nin 7. maddesini gerekçe göstererek Antep'i işgal etmesi, daha sonra İngilizlerin Musul bölgesindeki petrol yataklarına sahip olmak için Fransızlar ile antlaşma içerisine girmesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Fransızlara bırakılması, Fransızların Ermeniler ile yapmış olduğu işbirlikçilik hareketiyle Türklere karşı çeşitli faaliyetlerde bulunması vurgulanmıştır.

Yazar, kitabın ikinci bölümünü "Fransızların Antep'teki Faaliyetleri ve Antep'te Direniş Hazırlıkları" başlığı altında ele almıştır. Bu başlık altında Fransızların Ermeniler ile nasıl bir işbirliği içerisine girdiği, Antep'in işgaline karşı meydana gelen protesto eylemleri

---

*Dr., Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı. neslihanfulin23@gmail.com

belirtilmiştir. Antep'te esas büyük direnişin, 11-12 yaşlarında Mehmet Kamil ismindeki bir çocuğun annesine sarkıntılık yapan iki sarhoş Fransız askerine karşı koyması ve bu askerler tarafından süngülenerek şehit edilmesi olduğunu belirten yazar, bu durumu kabullenemeyen Antep'lielerin her şeyi göze alıp sonu ölüm de olsa Türk tarihinde müthiş bir bağımsızlık savaşına girdiklerini vurgulamıştır. Ayrıca yazar, bu bölümde Milli Müdafaa Cemiyetlerinin, Semt Teşkilatlarının kurulmasını ve köylerdeki hareket reislerinin teşkilatlandırılmasını belirtmiştir.

Kitabın üçüncü bölümünde ise “Antep Savaşlarının Başlaması” ana başlığı altında alt başlıklarda “Fransızlarla Girilen İlk Mücadele”, bu mücadelenin simgesi olan “Şahin Bey'in Kimliği” ve “Şahin Bey'in Kilis-Antep Yolundaki Faaliyetleri” ortaya konulmuştur. Bu bölümün bir diğer alt başlığı ise “Şahin Bey'in Şehadeti” ile ilgili olup yazar burada Antep Heyet-i Merkeziyesi'nin tavsiyesi ile Kilis yolu Kuvayı Milliye Komutanlığına atanan ve Kilis yolu Elmalı Köprüsü üzerinde vatani ve milleti uğruna tek başına Fransız ordusuyla mücadele eden Şahin Bey'in kahramanca ölümünü vurgulamıştır.

Kitabın dördüncü bölümü “Antep Savaşlarının İkinci Devresi” başlığını taşımaktadır. Bu başlık altında “Şehir Çarpışmaları”, “Fransızların Türkler Tarafından İlk Muhasarası”, “San Remo Konferansı ve Önemi”, “Mağarabaşı Çarpışması”, Fransızların Türkler Tarafından İkinci Muhasarası ve Kurbanbaba Savaşı”, “Akbaba Savaşı” olmak üzere alt başlıklar belirtilmiştir. Yazar bu bölümde genel olarak Şahin Bey'in ölümü üzerine derin bir üzüntü içerisine giren Antep halkının, başta Fransızlar olmak üzere Türk topraklarını işgal etmek isteyenlere karşı olan mücadelelerini vurgulamıştır. Yine bu bölümde yazar, işgaller için bölgede meydana gelen direniş hazırlıklarının ve birtakım örgütlerin dağınık bir halde bulunması üzerine Maraş ve Antep civarlarında görevlendirilen Kılıç Ali Bey'in faaliyetlerine yer vermiştir.

Kitabın beşinci bölümünde Şahin Bey'in ölümü ile Antep'te yeni bir direniş döneminin başladığı belirtilmiştir. Bu direniş hareketiyle zor durumda kalan Fransa'nın barış yapma çabaları, Antep'in, Sevr Antlaşması ile Fransız mandarterliğine girmesi ve Antep halkının bunu kabullenmeyerek açlık ve sefaletle rağmen bıkmadan yorulmadan düşman ile savaşması ve bu savaş sonrasında 6 Şubat 1921 tarihinde Antep'in “Gazilik” unvanı ile onurlandırılması vurgulanmıştır.

Kitabın son bölümü olan altıncı bölümde “Türk Fransız İlişkilerinde Yumuşama ve Türk-Fransız Antlaşmaları” ana başlığı altında “Londra Konferansı” ve “Ankara Antlaşması” gibi alt başlıklara yer verilmiştir. Ankara Antlaşması başlığında ise Türk Dışişleri Bakanlığı ve Fransız Delegasyonun, Antep ve Çukurova çevresinin Türkler geri verilmesi hususunda anlaşma içerisine girmesi belirtilmiştir. Kitabın sonuç kısmında ise yazar genel bir değerlendirme yapmıştır. Bu değerlendirmeye göre; Saadettin Gömeç, 1 Nisan 1920'de başlayan 8 Şubat 1921 tarihinde Fransızların şehri ele geçirmesiyle nihayete eren Antep Savunması için “*Bu savunma Türk bağımsızlığını, Türk milli birliğinin ve Türk milliyetçiliğinin kendiliğinden ortaya çıkmış kutlu bir hareketidir. Türk milletinin her zaman hatırlayacağı ve ibret alacağı bir destandır*” şeklinde bir yorumda bulunmuştur.

Saadettin Gömeç'in bu eserine genel olarak bakıldığında yazar, akıcı, sade ve anlaşılır bir dil kullanmıştır. Kendine ait bir anlatım ve üslupla kaleme alınan bu kitapta yazar, zaman zaman kendi yorumlarına da yer vermiştir. Vatan, millet ve bayrak için canını feda eden hiçbir kimseden veya hiçbir devletten bir kuruş dahi almadan kendi imkânlarıyla mücadele veren Antep halkının direnişini yansıtan bu eser, betimleyici anlatımıyla Antep Savunmasını tüm yönleriyle okuyucunun zihninde canlanmasını sağlamıştır. Dolayısıyla Saadettin Gömeç'in hazırladığı bu kitapta Antep Savunması ve bu savunmanın kahramanları yeniden anımsanmış, vatani ve bayrağı uğruna hiç çekinmeden düşmanla savaşan şehitlerin hikâyesi gözler önüne serilmiştir. Bunun yanı sıra kitabın kaynakçası geniş olup kitabın sonunda bulunan dizin kısmı

---

ise konu ile ilgili öğrenilmek istenilenleri kolay bir şekilde bulunmasını sağlamıştır. Sonuç olarak, bir halk hareketi ve bir var oluş mücadelesinin simgesi olan Antep Savunmasının siyasi, sosyal ve askeri yönlerinin ele alındığı bu kitap, bilimsel kaynak niteliğinde olup sadece tarihçilerin değil herkesin okuyabileceği kıymetli eserlerden biridir.
